

PRIČA O TROGIRU

**„Putniče, kreneš li ikada put juga lijepog, zastani
pod zidinama grada Trogira.“**

Vladimir Nazor, 1912.

NASTANAK TROGIRA

Rašpe: Danas sam tako tužan, ništa mi ne ide od ruke... Kad bih barem mogao... hm... imati malo sreće.

Zašto me tako gledaš? Zar opet smišljaš neku ludu ideju?

Marta: Možda. Mislim da bi nam dobro došlo malo zabave. Ti si danas tužan, a ja sam željna znanja. Zaista želiš biti sretan?

Rašpe: Pa naravno! Što si smislila?

Marta: Pokazat ću ti moj rodni grad Trogir. Može se nazvati i gradom legendi. Kairos, bog sretnog trenutka, može ti donijeti sreću. Vrijedi pokušati?!

Rašpe: Idemo, idemo... nemam cijeli dan. Putem mi pričaj o Trogiru... gdje se nalazi, kako je nastao?

Marta: Grad Trogir, od Latina nazvan *Tragurium*, maleni je grad Dalmacije utemeljen na moru. O porijeklu i značenju imena grada postoji niz tumačenja od kojih je najšire ono da je to grčko ime i naziv za predio gdje pasu koze, što se potkrepljuje i obližnjim brdom Kozjakom. Naselje na mjestu današnjeg Trogira, smješteno u nizini, nalazi se upravo u sredini prstenaste strukture okolnih naselja na uzvišenjima, gradinama, na kopnu i na otoku Čiovu. Prve vijesti o grčkom naselju *Tragurion* sežu iz 2. stoljeća; donosi ih historičar iz Polibije spominjući napade ratobornog ilirskog

plemena Delmata što nadiru iz zaleđa. Tragurion je naseobina Isse – dorskog naselja na istoimenom otoku (Visu) – pa je dugo povezivana sa svojim matičnim naseljem.

-KAIROS-

Rašpe: Put u povijest vrlo je zanimljiv, ali mene ipak više zanima put ka sreći.

Marta: Tvoja sreća očekuje te u samostanu sestara benediktinki gdje se nalaze vrijedna umjetnička djela, sva u vlasništvu samostana. Istaknuto mjesto zauzima glasoviti grčki kameni reljef s početka III. st. pr. Krista. Na njemu je u liku gola mladića; personificiran Kairos – bog sretnog trenutka.

Rašpe: A tko je kipar tog sretnog božanstva?

Marta: Kipar je Lizip iz Sikyona. Kairos u ruci drži vagu, hoda na vršcima prstiju te ima krila.

Rašpe: Gdje je pronađen, i kako donosi sreću?

Marta: Pronađen je na tavanu u Trogiru. Kosa mladića vijori i tko uhvati njegov čuperak, uhvatit će sreću. Ah, što si znatiželjan.

Rašpe: Pa tvoja me priča toliko zaintrigirala, pobudila avanturistički duh i želju da saznam što više o tvom gradu.

Sv. Marta, Bijaći

Ostaci crkve sv. Marte u Bijaćima

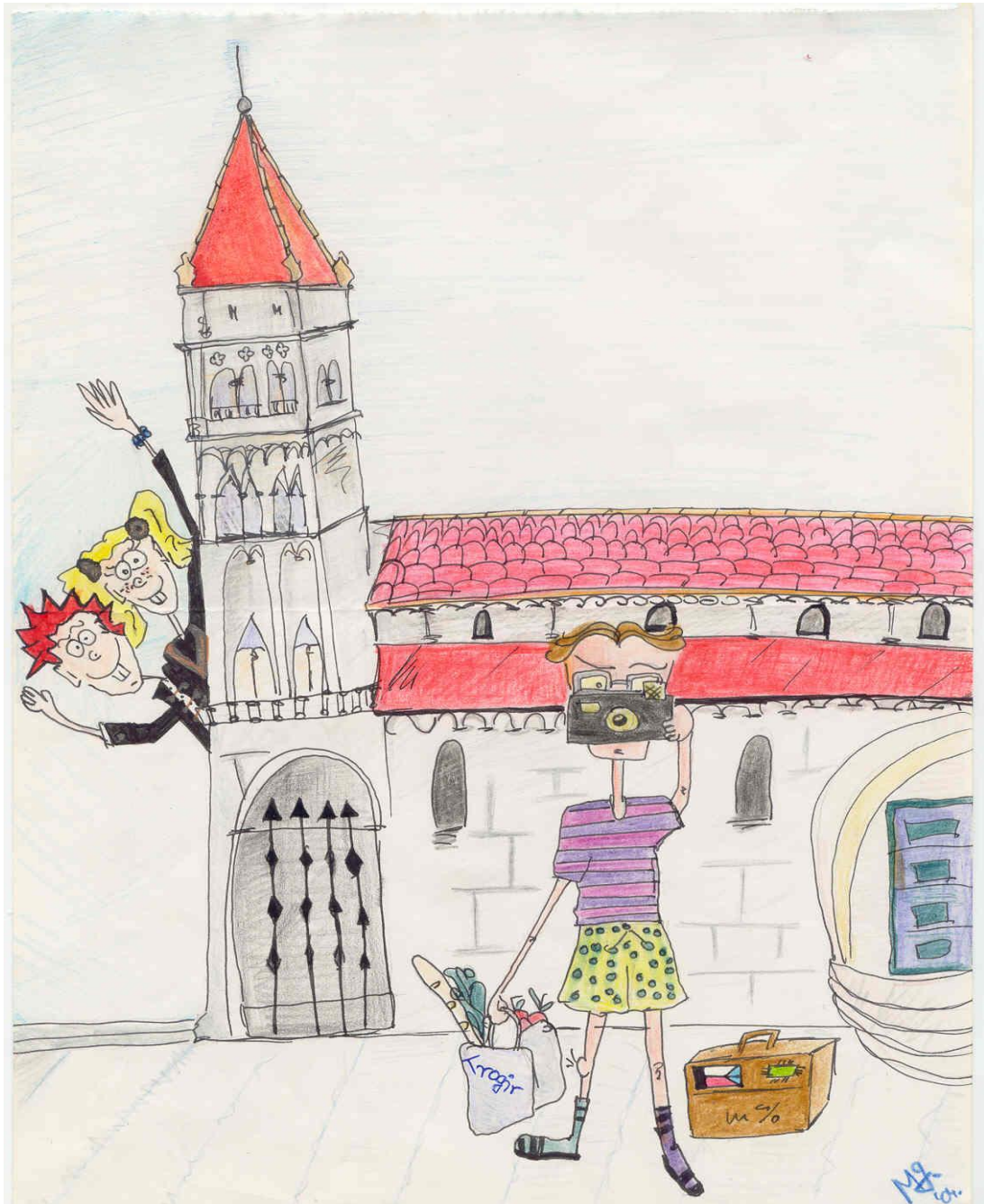
Marta: Moja imenjakinja Marta veoma je zanimljiva.

Rašpe: Ma o kojoj Marti ti govoriš?

Marta: Pa o svetoj Marti. Na antičkim ostacima sagrađena je ranokršćanska bazilika koja joj je posvećena. To je jedna od najstarijih starohrvatskih crkvi, a uokolo se nalaze ostatci i drugih građevina te starohrvatsko groblje.

Rašpe: Ah, sad su nam već teme crkve... Iskreno, ja ću 'crknit od dosade'.

TROGIRSKA KATEDRALA

Marta: Ako ti se Marte ne sviđaju, hajdemo mi do trogirske katedrale.

Rašpe: Ne da mi se ne sviđaju, već... Ma pođimo!

Marta: Trogirska katedrala sv. Lovre jedna je od najvrjednijih spomenika na istočnoj jadranskoj obali. Smještena je na glavnom trgu na kojemu je i komunalna palača te gradska loža. Najveće je zdanje u gradu, a njezin je zvonik najviši i najmasivniji (47 m). Glavni portal nalazi se u predvorju. Uvučen je u zidnu masu, a sa strane su

lavovi na kojima se dižu skulpture, Adama na desnoj i Eve na lijevoj strani. To je djelo majstora Radovana kojeg je zatekla smrt dok je radio na portalu.

Rašpe: Vidim da se u katedrali nalazi i kapela. Kome je kapela posvećena?

Marta: Posvećena je sv. Ivanu Trogirskom, zaštitniku grada. U kapeli se nalazi i njegov sarkofag.

Katedrala sv. Lovre

Kapela bl. Ivana

Rašpe: Osim sv. Ivana, koja su imena obilježila Trogir?

Marta: Spomenula bih Petra Berislavića. Bio je hrvatski ban. Rođen je u Trogiru (1450.), a 1513. je okrunjen za hrvatskog kralja. Glavni cilj bio mu je zaustaviti turska nadiranja i učvrstiti granice.

Obavljajući tu odgovornu dužnost postao je jedan od brojnih junačko-tragičnih likova naše povijesti. Od Turaka je branio Srijem, Bosnu i Dalmaciju. Poginuo je uhvaćen u tursku zasjedu, pri povratku iz
jedne bitke 1520.

Kasniji prikaz Petra Berislavića

Marta: Ivan Lucić također je rođen u Trogiru početkom 17. st. Postao je doktor prava te je proučavao arhive u Trogiru i ostalim gradovima sakupljajući građu za svoja djela. Posvetio je brigu i proučavanju gradskog statuta.

Rašpe: Baš ti ide ta povijest. A što je pisalo u tom gradskom statutu?

Stranice iz Trogirskog statuta (14. st.)

Marta: Prvo poglavlje Statuta grada Trogira sadrži najvažnije odredbe za normalan rad gradske uprave uključujući odredbe za izbor kneza, Velikog vijeća i drugih plaćenih gradskih dužnosnika kao što su liječnik, ljekarnik i notar.

Rašpe: Pa ti bi mogla biti i dobra odvjetnica.

Marta: Samo me obasipaš komplimentima. Nakon ovog obilaska, mogli bismo se osvježiti sladoledom i opustiti uz šum valova.

Rašpe: Slažem se.

TVRĐAVA SV. MARKA

Izgradila ju je Venecija u 15. stoljeću za obranu od Turaka. S tvrđavom Kamerlengo služila je kao zapadna obrambena linija pri obrani od neprijatelja.

TVRĐAVA KAMERLENKO

Gradila ju je Venecija od 13. do 15. stoljeća kao pomorsku bazu na Jadranu za obranu od neprijatelja. Danas služi kao multimedijalni centar za različite kulturne događaje.

Marta: I, kakav ti je dojam o Trogiru?

Rašpe: Ne mogu ti opisati kako se dobro osjećam. Ne samo da sam danas mnogo toga naučio, već sam uspio uhvatiti i Kairosov čuperak.

Marta: Znači, pronašao si svoju sreću?

Rašpe: Da, shvatio sam da moja sreća upravo stoji pored mene. To si ti!

Marta: Vau... Ipak voliš Marte.

DODATNA NASTAVA POVIJEST

MENTOR: VILKO STOJAN, prof.

UČENICI 7.c

1.PETRA BILIĆ

2.MIRNA GUINA

3.VICENCO LUŠIĆ

4.PAOLA NIKIĆ

5.MARKO PERAN

6.BOŽE PRŽINA

7.SARA ŠOŠIĆ

8.DUJE ZEC